

องค์ความรู้ ภาษา-วัฒนธรรม

โดยสำนักงานราชบัณฑิตยสภา

การประเมินภาคปฏิบัติ

ในการเรียนหรือการทำงานย่อมมีการวัดผลความสำเร็จของสิ่งที่เกิดขึ้นหรือที่เรียกกันว่า การประเมินภาคปฏิบัติหรือการประเมินการปฏิบัติงาน (performance assessment) โดยเฉพาะผู้ที่ทำงานในองค์กรต่าง ๆ เมื่อครบกำหนดเวลาย่อมได้รับการประเมินว่าในระยะเวลาที่ผ่านมานั้นมีผลการปฏิบัติงานเป็นอย่างไร ซึ่งแตกต่างกันไปตามบริบทขององค์กร ในการประเมินภาคปฏิบัตินี้ คณะกรรมการจัดทำพจนานุกรมศัพท์ศึกษาศาสตร์ร่วมสมัยสำนักงานราชบัณฑิตยสภาได้อธิบายไว้ดังนี้

การประเมินภาคปฏิบัติ หรือ การประเมินการปฏิบัติงาน (performance assessment) หมายถึงกระบวนการที่ก่อให้เกิดสารสนเทศเพื่อวินิจฉัยการกระทำความสามารถ ความรู้ ความคิดและคุณลักษณะของผู้เรียนจากการปฏิบัติงานอย่างไรอย่างหนึ่งจนแล้วเสร็จภายในระยะเวลาที่กำหนดให้

ในทางการศึกษากระบวนการประเมินภาคปฏิบัติต้องมีการจัดสถานการณ์ให้ผู้เรียนได้มีการปฏิบัติจริงและผู้สอนสังเกตพฤติกรรมการทำงานของผู้เรียนในระหว่างการปฏิบัติงานกระบวนการ

การประเมินผลภาคปฏิบัติมีขั้นตอนที่สำคัญคือ ๑) กำหนดงานให้ผู้เรียนปฏิบัติให้สอดคล้องกับหลักสูตรรายวิชานั้น ๆ ๒) กำหนดสถานการณ์ให้ผู้เรียนปฏิบัติ ๓) กำหนดคุณลักษณะที่ใช้ในการวัดทักษะภาคปฏิบัติซึ่งอาจเป็นกระบวนการ ผลงาน หรือทั้ง ๒ ส่วน ๔) กำหนดวิธีการวัดและประเมินทักษะภาคปฏิบัติที่เหมาะสมกับพฤติกรรมที่ต้องการวัด ๕) กำหนดความเหมาะสมของเครื่องมือช่วงเวลาผู้สังเกตและเกณฑ์การให้คะแนน และ ๖) กำหนดวิธีประเมินและรายงานผลการประเมินทักษะภาคปฏิบัติ

การประเมินภาคปฏิบัติเป็นรูปแบบใหม่ของการประเมินที่มีลักษณะเป็นการประเมินตามสภาพจริงและสถานการณ์จำลองโดยใช้สิ่งเร้าในชีวิตจริงและสิ่งเร้าที่สร้างขึ้น การประเมินตามแนวทางนี้ใช้คู่กับแนวคิดในการเรียนรู้เป็นวิถีที่นำไปสู่เป้าหมายของหลักสูตรโดยการปฏิบัติที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้ ทำให้ผู้สอนมีโอกาสดึงบทวนเนื้อหาวิชาและเป้าหมายของการสอนและสามารถวัดความสามารถในการคิดประยุกต์ความรู้เพื่อให้ผู้เรียนแก้ปัญหาในชีวิตจริงได้.

จินดารัตน์ โพธิ์นอก